

שחיטה: שבשעת שחיטה הוקדש הלחם, ומאז הוא והכבשים תלויים זה בזה, שאם אבד אחד מהם, אבדו כולם (7).

אמר עולא: בעו במערבא: נסתפקו בני ארץ ישראל — האם גם תנופה שמניפים יחדיו את הלחם והכבשים מחיים, גם היא עושה ביניהם זיקה, שיפסל האחד באבדן חברו, או אין תנופה עושה זיקה לקובעם כדבר אחד, ורק השחיטה זוקקת אותם.

ומנסה הגמרא לפשוט את הספק שהביא עולא: פשוט ליה לספק זה בענין תנופה, מדרבי יוחנן, שלא אמר בענין זיקה אלא

אמר רבי יוחנן: על אף ששנינו במשנתנו שלרבי עקיבא אין הכבשים מעכבין את הלחם, ולרבי שמעון ולבן ננס אין הלחם מעכב הכבשים, כל זאת הוא קודם שנוצרה זיקה ביניהם, אבל הכל מודים שאם כבר היו כבשים ולחם ביחד בזמן הגורם זיקה ביניהם — שהזקקו זה לזה, אז דינם שמעכבין זה את זה, ואם אבד אחד מהם, בין אם אבד הלחם ובין אם אבדו הכבשים, אי אפשר להביא את האחד מהם לבדו לבדו, אלא ישרף הנוותר שלפנינו, כי הוא נדחה משום אבדת חברו, ויביאו לחם וכבשים אחרים.

ואיזה הוא הדבר הגורם זיקה שלחן לקובעם יחד?

כבשים ולחם כאחת, ולכך מבואר שכולם מודים שמעכבין ואינו יכול להביא רק אחד מהם, והוסיף שזה צ"ע.

הקרן אורה, ביאר דברי הגמרא שהזקקו זה לזה אין זה רק לגבי זה שעכשיו צריך להקריבם כאחת, דהיינו שאף למי שסובר שקרב לחם לחוד כאן חובה להקריבו יחד, וכן למי שסובר כבשים לחוד כאן חובה להקריבם יחד, אלא שזה נהיה קרבן אחד ממש, וכמו שמבואר בהמשך הסוגיא שכשאבדו הכבשים אבד הלחם, דהיינו שכל אחד נדחה במה שהשני נפסל וזה מטעם שהם נהיו לקרבן אחד.

והקשה הקרן אורה, שאם מבואר שלרבי יוחנן יש צד שתנופה גם עושה זיקה אם כן למה היה צריך לומר שחיטה עושה זיקה הרי כבר בתנופה חל הזיקה.

ותירץ הקרן אורה, שהרי מבואר לקמן שתנופה אינה מעכבת, דהיינו שאם לא הניף כלל הרי הקרבן כשר, ואם כן בזה חידש רבי יוחנן שאף באופן שלא הניף אלא שחט בלא תנופה בזה גם הדין ששחיטה עושה זיקה.

ונתנו לכהנים נאמרו לגבי גזל הגר והגמרא מדמה זאת אף לגבי שתי הלחם שזוכה הכהן, ובתוספות הקשו שהרי לגבי גזל הגר הדין הוא שזוכה אף לקדש בזה אשה, ובשתי הלחם ודאי שלא זוכה לקדש בזה אשה.

ובשפת אמת כתב בזה שכיון שלדעת רבי עקיבא שתי הלחם הם ניתנו לאכילה ולומדים זאת מביכורים כמו שמבואר בהמשך הסוגיא [מו ב] אם כן אפשר לקדש בזה אשה שהרי הוא ממונו לגמרי.

7. **השפת אמת** הקשה מהו לשון הגמרא שאם הזקקו זה לזה מעכבין זה את זה הרי אם רוצה להביא לחם אחר לרבי עקיבא או כבשים אחרים לבן ננס הרי יכול להביא, ואם כן איך אפשר לומר שכולם מודים שהזקקו זה לזה הרי זה עדיין מחלוקת לגבי כבשים או לחם אחר.

וחדש השפת אמת, שבאמת אם הפריש כבשים ולחם כאחת אם ירצה עתה להביא לחם אחר לחוד לרבי עקיבא או כבשים אחרים לבן ננס לא יוכל להביא, כיון שכבר נקבע שיש לו

שחיטה.

דאמר רבי יוחנן: שחיטה עושה זיקה! ומשמע מכלל דבריו שנקט שחיטה, **דתנופה אינה עושה זיקה**. שאם לא כן, היה לו לומר דבר שהוא חידוש יותר, דאף התנופה, הקודמת לשחיטה, זוקקת אותם זה לזה!

ומבארת הגמרא שאי אפשר לפשוט כך את הספק, כי **רבי יוחנן גופא**, מה טעם לא הזכיר תנופה, זהו דקא מיבעיא ליה לבני מערבא.

האם **מיפשט פשיטא ליה לרבי יוחנן דשחיטה דוקא עושה זיקה, ותנופה אינה עושה זיקה**, ולפיכך הזכיר דוקא זיקה בשחיטה, או דלמא על ידי שחיטה פשיטא ליה שנוצרת זיקה, ותנופה היא דמספקא ליה לרבי יוחנן האם היא זוקקת, ולפיכך לא הזכיר אלא שחיטה, שדינה ברור לו.

ומסקינן: תיקו.

ופרכינן: אמר ליה רב יהודה בר חנינא לרב הונא בריה דרב יהושע: כיצד ניתן לומר שתנופה עושה זיקה? והא כי כתיב "קודש יהיו לה' לכהן", [שנחלקו בו תנאים אם ללמוד ממנו שכבשים מעכבים את הלחם או

שהלחם מעכב את הכבשים], **בתר תנופה כתיב, ופליגי בן ננס ורבי עקיבא** מה מעכב את מה. ורואים מזה, שגם אחר תנופה אין זיקה מיוחדת בין הלחם והכבשים יותר מאשר לפניה.

ומשנינן בדרך קרשיה: **ולטעמיך**, שאין תנופה זוקקת, וכי הכתוב מדבר **בתר תנופה ולא בתר שחיטה?** והלא זכיית הכהן בלחם היא רק אחד שחיטת הכבשים, ואם כן הרי שחיטה ודאי זוקקת, ומעכבים זה את זה, והיאך נחלקו רבי עקיבא ובן ננס אם כבשים מעכבים או הלחם מעכב בדרשה של פסוק זה? **אלא מאי אית לך למימרא ליישב שיטתך**, בהכרח, כי האמור "יהיו לכהן" נאמר על שם העתיד להינתן. שאין הכתוב מדבר על הנתנה בפועל אלא **מעיקרא קאי**, קודם שחיטה, **ומאי קדש יהיו לה' לכהן** שהוא אמר — **דבר שסופו להנתן לכהן**, לכשישחט! ואם כן, **הכא נמי** לדברי שתנופה עושה זיקה, מתפרש "יהיו לכהן" שבסוף הפסוק — **דבר שסופו** [לאחר כל המעשים] להינתן לכהן. אמנם, עתה מדבר קודם תנופה, ובוזה נחלקו רבי עקיבא ובן ננס אם הכבשים מעכבים את הלחם או הלחם את הכבשים, כיון שעדיין לא הוזקקו, בתנופה, זה לזה⁽⁸⁾.

והגרי"ז בספרו ביאר שיסוד המחלוקת בין רש"י לתוספות הוא על פי מה שיש לחקור בעיקר דין תנופה של כבשי עצרת לאחר שחיטה, האם דין התנופה הוא כמו כל תנופה של שלמים, או שהוא דין מיוחד מצד הקרבן כבשי עצרת שהוא טעון תנופה. וביאר הגרי"ז שבזה נחלקו רש"י והרמב"ם, שלרש"י הדין תנופה לאחר שחיטה הוא ככל

8. עיקר דין תנופה בשתי הלחם מבואר במשנה לקמן [דף סא.] שהיו מניפין הלחם עם הכבשים, ורש"י פרש שם שהיו מניפים הלחם עם הכבשים מחיים, וכן היו מניפים הלחם לאחר שחיטה דהיינו עם החזה ושוק, דהיינו שהיה שתי תנופות בלחם, אולם ברמב"ם מבואר שהתנופה של הלחם היה רק לאחר שחיטה ולא היה רק תנופה אחת בלחם.

שלמים, והקרבת אינו נפסל אלא שאינו מקיים חובתו לקרבן תודה, וידי נדרו לא יצא, שנדרו הוא תודה, והלחם עצמו פסול⁽⁹⁾.

ואם נזרק הדם של התודה ולאחר מכן נפרס הלחם ואינו ראוי לתרום ממנו, תורם את ארבעת הלחמים הניתנים לכהן והנקראים "תרומת לחמי תודה" מן השלם, [שלא נפסלו הלחמים, כיון שבשעה שזרק הדם היו כל הלחמים בשלמות], ולכן, יתרום מלחם שלם גם על הפרוס, אבל לא יתרום מן הפרוס, שכתוב גבי תודה: "והקריב ממנו

ומקשינן על דברי רבי יוחנן: וכי שחיטה עושה זיקה? ורמינהי סתירה לכך מברייתא בענין לחמי תודה, שבקרבת תודה יש ארבעים לחמים המתקדשים בשחיטת הזבח, ולחם שנחסר ממנו על ידי שנפרס פסול. ושם שנינו: עך שלא שחיטה לתודה נפרס אפילו אחד מלחמה, ונפסל כל הלחם, יביא לחם אחר, ושוחט עליו את הזבח.

ואם מששחטה נפרס לחמה, לאחר השחיטה, ושוב אי אפשר להביא לחם אחר ולקדשו בשחיטה, אף על פי כן הדם יזרק לשם שלמים ולא לשם תודה והבשר יאכל כדין

בלחם, וכיון שכן הוא אף לדעת הרמב"ם אם יניף מחיים יתקיים בזה דין תנופה רק דעיקר מצותו הוא לאחר שחיטה, וכל שהניף מחיים לא יצטרך להניף שוב, ואם כן מה שמבואר בסוגייתנו שתנופה עושה זיקה היינו אם קיים תנופה מחיים שנתבאר שאף לדעת הרמב"ם תנופה היא.

9. במה שמבואר שבשחטו ונפרס לחמה הדם זרק וידי נדרו לא יצא כתב רש"י דזורק לשם שלמים, דהיינו רק לשם שלמים יכול לזרוק ולא לשם תודה, והטעם בזה שסבר רש"י שאינו יכול לזרוק לשם תודה כיון שתודה בלי לחם פסולה. ורעק"א [בגליון הרמב"ם] הביא דברי הר"י אלפנדי שלדעת רש"י שהוא זורק לשם שלמים הרי הבשר נהיה כדין בשר שלמים, שדינו שהוא נאכל לשני ימים ולילה אחד, ואין דינו כתודה שהוא נאכל ליום ולילה כיון שבזה ששוחטו לשם שלמים הרי הוא נעקר להיות כשלמים.

ובקרן אורה ובחזו"א, הוכיחו מדברי הרמב"ם שכתב וסתם הדם זורק ולא פרט לשם שלמים, שהוא חולק על רש"י וסובר שהוא זורק את זה לשם תודה, וביאר הקרן אורה שסובר

תנופת שלמים, וכיון שהוא לא מדין הקרבן של כבשי עצרת לא שייך בזה תנופה עם הלחם ולכן מוכח שאף מחיים היה תנופה עם הלחם, שתנופה מחיים היא עיקר התנופה של כבשי עצרת, אולם הרמב"ם סובר שדין התנופה לאחר שחיטה הוא דין מצד דין כבשי עצרת ולכך שייך לקיים אף לאחר שחיטה דין תנופה של הלחם וממילא אין הכרח שאף מחיים היה תנופה עם הלחם, כיון שאף בתנופה שלאחר שחיטה מתקיים דין תנופה דשתי הלחם.

והקשה הגרי"ז, לדעת הרמב"ם שלא היה כלל תנופה מחיים אם כן קשה לדבריו מה שמבואר בסוגייתנו שתנופה עושה זיקה, והיינו התנופה שמחיים שקודם שחיטה, והרי לדעת הרמב"ם דין תנופה של הלחם הוא לאחר שחיטה ואם כן איך שייך שהוא יעשה זיקה אם לא צריך כלל תנופה.

ותירץ הגרי"ז, כי מה שסובר הרמב"ם שאין תנופה מחיים בלחם אין זה משום שלא מועיל תנופה מחיים, אלא שסובר הרמב"ם שבלחם לא שייך כלל שתי תנופות, ובוה הוא שחולק על רש"י שיש תנופה מחיים ולאחר שחיטה, אולם לדעת הרמב"ם לא שייך קיום שתי תנופות

אחד מכל קרבן תרומה לה", ודרשו: "אחד", שלא יטול פרוס אלא שלם.

והוא הדין לענין אם נפסל הלחם ביציאה מחומת ירושלים לאחר שנתקדש, משום "יוצא".

שאם **עד שלא שחטה לתודה**, שעדיין לא נתקדש הלחם בקדושת קרבן, **יצא לחמה** מחוץ לחומת העיר לא נפסל. **ומכניסה** בחזרה לפניו, **ושוחט את התודה על לחם** זה עצמו, שכל זמן שאינו קדוש בשחיטה אינו נפסל ביוצא.

אולם, אם **מששחטה יצא לחמה**, לאחר שכבר נתקדש בשחיטת התודה, ונפסל ביציאתו, ויש כאן תודה ללא לחם, הרי **הדם יזרק לשם שלמים והבשר יאכל בתורת שלמים**, שהקרבן אמנם כשר אך **ידי נדרו** להביא תודה ולחמה **לא יצא**, והלחם עצמו **פסול!**

ואם כבר **נזרק הדם**, והלחם שיצא אסור באכילה, הרי לאחר הזריקה **תורם** תרומת לחמי תודה **ממה שבפנים**, שעודנו כשר, על הלחמים הפסולים **שבחוץ?** שהתרומה מתייחסת לכלל ארבעים הלחמים, אלא שיכולה לחול גם כלפי לחם שיצא אל מחוץ לעיר.

אך יש חילוק בין נפרס ויוצא לבין נטמא

הלחם, שאם **עד שלא שחטה לתודה נטמא לחמה** הרי זה כמו שאין לחם בשעת שחיטה וזריקה, ולכן **מביא לחם אחר, ושוחט** עליו את התודה.

ואם **מששחטה לתודה נטמא לחמה**, ולא ניתן להביא לחם אחר, שהרי דינו להתקדש בשחיטת התודה, אף על פי כן — **הדם יזרק לשם תודה**, כדלהלן, **והבשר יאכל בתורת תודה**. ולא זו בלבד, אלא **ידי נדרו יצא!** מפני **שהציץ מרצה על הטמא**, וכל הבא בטומאה בדיעבד הרי הוא כשר על ידי הציץ, שהוא מרצה על קרבנות טמאים, שהרי הם ככשרים, ואם כן נמצא שנשחט לשם תודה וגם נחשב שהיה ארבעים חלות לכך הרי הוא יוצא ידי נדרו.

ואם **נזרק הדם** ואחר כך נטמא הלחם — **תורם** תרומת לחמי תודה **מן הלחם הטהור על הטמא!** עד כאן לשון הברייתא.

ועתה מקשה הגמרא בענין שחיטה עושה זיקה.

ואי סלקא דעתך כמו שאמר רבי יוחנן בלחמי עצרת **דשחיטה עושה זיקה**, כמו כן יש לנו לומר בלחמי תודה ששחיטת התודה מקדשתם, ואם כן, **כיון דהזוקקו זה לזה** הלחם והתודה **בשחיטה**, יש לומר כמו בכבשי עצרת שהכבשים נדחים כשנפסל הלחם, אף בתודה נאמר כן, שאם **איפסיל**

הרמב"ם שאף בנפרס יוצא יקרב לשם תודה. ולדעת הרמב"ם מה שהוא לא יוצא ידי נדרו אין זה מטעם שקרב לשם שלמים, אלא שלא היה תודה עם ארבעים חלות לכך אינו יוצא ידי חובת תודה.

הרמב"ם שאף תודה ללא לחם כשרה, ומה שלא יצא ידי נדרו היינו משום שהרי הביא תודה בלי לחם, והוכיח הקרן אורה כדבריו מדברי הגמרא לקמן [פא ב] שמותר תודה קריבה בלא לחם אם כן מבואר ששייך תודה בלא לחם ולכך סבר

ליה לחם תיפסל נמי תודה ותדחה, ולא יזרק דמה כלל!?

ומשנינן: שאני תודה, דרחמנא קרייה "שלמים"! שנאמר בקרבן תודה "זבח תודת שלמיו". ולכן, אף שבהעדר לחם נפסלה מתורת תודה, הרי היא קרבה בתורת שלמים וקריבה בלא לחם, כי מה שלמים, שהוקדשו מעיקרא לשם שלמים, קרבים בלא לחם, אף תודה שהוקדשה לתודה ונפסל לחמה, קרבה בלא לחם, לשם שלמים. [אמנם, מתורת תודה נפסלה על ידי שנפסל לחמה]. אבל כבשי עצרת בלי לחמים אינם קרואים "שלמים".⁽¹⁰⁾

אמר רבי ירמיה: אם תמצא לומר כצד הספק שלמעלה, שתנופה עושה זיקה, אם כן, כאשר אבד הלחם אחר התנופה — אבדו כבשים, ויש להביא לחם וכבשים אחרים.

ב-10

וכמו כן, אם אבדו כבשים — אבד הלחם. כי לאחר שהזקקו לא נחלקו רבי עקיבא ובן ננס.

ואם תמצא לומר תנופה אינה עושה זיקה, יש להסתפק: אם הביא לחם וכבשים, והונפו, ולאחר מכן אבד הלחם, ולא אבדו כבשים, והביא לחם אחר — האם אותו הלחם טעון תנופה מחודשת עם הכבשים, שהרי עדיין הוא לא הונף, או אינו טעון תנופה, כיון שכבר נתקיימה תנופה בכבשים עם לחם, ודי בכך, כיון שעיקר תנופה היא בכבשים, שבהם נאמרה התנופה, והם

המתירים גם ללחם.

ואומרת הגמרא: אם אבדו כבשים, לא תיבעי לך, דודאי בעי תנופה [תוס'] בלחם יחד עם הכבשים האחרים, שהרי בכבשים האלו לא התקיימה תנופה, והרי הם המתירים את עצמם ואת הלחם.

כי תיבעי לך, אבד הלחם, האם יש לחזור ולהניף את הלחם החדש?

ואליבא דבן ננס לא תיבעי לך, כיון דאמר כבשים עיקר, אם כן פשוט שדי בכך שהונפו הכבשים.

כי תיבעי לך — אליבא דרבי עקיבא, הסובר אם אין לחם אין כבשים, דאמר לחם עיקר, ועל כן מסתפקת הגמרא מאי הדין באופן זה שאבד הלחם אחר תנופה?

וצדדי הספק הם: כיון דלחם עיקר, בעי תנופה כדי לקיים תנופה בעיקר הקרבן.

או דלמא, כיון דמתירין דידיה כבשים נינהו, והם כבר הונפו, לא צריך תנופה נוספת בלחם⁽¹¹⁾?

ומסקינן: תיקו.

כפי שכבר נתבאר לעיל דף מה ב מביאים עם הלחם שני כבשים לקרבן שלמי ציבור, והם המקדשים אותו. ולדעת בן ננס הכבשים מעכבים בהעדרם את הקרבת הלחם. ואף

11. הקרן אורה, ביאר דברי הגמרא שלבן ננס לא שייך הספק ורק לרבי עקיבא שייך הספק, משום שלבן ננס שסובר שאין תנופה כלל בלחם

10. ועיין תוספות ורבנו גרשום שכתבו, שאף על פי שכבשי עצרת קרואים שלמים, מכל מקום, יש לחלק ביניהם.